

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету фізичного виховання,
здоров'я та туризму

Микола МАЛІКОВ

08 2025

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА СУДДІВСТВА З ОБРАНОГО ВИДУ СПОРТУ

підготовки магістрів

денної та заочної форм здобуття освіти

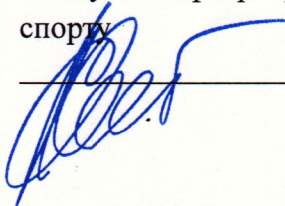
освітньо-професійної програми «Спорт»

спеціальності А7 Фізична культура і спорт

галузі знань А Освіта/Педагогіка

ВИКЛАДАЧ: Дядечко Ігор Євгенович, кандидат наук фізичного виховання і спорту, доцент кафедри фізичної культури і спорту

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри фізичної культури і
спорту
Протокол № 1 від "19" 08 2025 р.
Завідувач кафедри фізичної культури і
спорту

_____ Андрій СВАТЬЄВ

Погоджено
Гарант освітньо-професійної

_____ Андрій СВАТЬЄВ

2025 рік

Запорізький національний університет
Силабус навчальної дисципліни
Теорія і методика суддівства з обраного виду спорту

Зв'язок з викладачем:

E-mail: i.dyadechko@ukr.net

Сезн ЗНУ повідомлення: <https://moodle.znu.edu.ua/enrol/index.php?id=1960>

Телефон: 0679593609

Інші засоби зв'язку: Viber

Кафедра: фізичної культури і спорту (ауд. 203 спортивного комплексу)

1. Опис навчальної дисципліни

Дисципліна «Теорія і методика суддівства з обраного виду спорту» є обов'язковою складовою підготовки магістрів фізичної культури і спорту.

Метою вивчення навчальної дисципліни є засвоєння основних напрямків професійної майстерності майбутніх фахівців фізичної культури і спорту та шляхів її формування, ознайомлення з досвідом провідних суддів із видів спорту.

Одне з головних завдань курсу «Теорія і методика суддівства з обраного виду спорту» спрямовано на поглиблене вивчення і засвоєння основ професійної майстерності майбутнього фахівця з суддівства спортивних змагань, знайомство зі структурою підготовки та проведення змагань. Вивчення дисципліни сприяє формуванню у майбутнього судді з виду спорту його професійного кредо, вміння бачити мету, визначити завдання і правильно підбирати засоби, методи і форми для їх успішної реалізації; створює уявлення у студентів про порядок організації та проведення змагань з обраного виду спорту, про методику підготовки судді з обраного виду спорту; сприяє розвитку у студентів творчого мислення, вміння знаходити нові шляхи та форми роботи у сфері спортивного суддівства, а також удосконалення їх рухових вмінь і навичок.

Ефективність засвоєння змісту дисципліни «Теорія і методика суддівства з обраного виду спорту» значно підвищиться, якщо студент попередньо опанував матеріали дисциплін загально-гуманітарного, соціально-економічного циклів, дисциплін медико-біологічного блоку, а також спеціалізованого, зокрема «Організація та проведення спортивних змагань», «Організація фізичної культури і спорту в ринкових умовах», «Програмування спортивного тренування», «Студентський спорт» та ін. Знання, вміння і навички, що здобуваються по завершенню вивчення дисципліни, необхідні для подальшого засвоєння матеріалів курсу «Теорія обраного виду спорту з основами методик», а також дисциплін вибіркового блоку освітньої програми.

Паспорт навчальної дисципліни

Нормативні показники	денна форма здобуття освіти	заочна форма здобуття освіти
1	2	3
Статус дисципліни	Обов'язкова	
Семестр	2-й	2-й
Кількість кредитів ECTS	3	3
Кількість годин	90	90
Лекційні заняття	12год.	4 год
Практичні заняття	12год.	4 год
Самостійна робота	66 год.	82 год

Запорізький національний університет
Силабус навчальної дисципліни
Теорія і методика суддівства з обраного виду спорту

Консультації	Очні: за попередньою домовленістю Дистанційні: ср. 11:00-12:00
Вид підсумкового семестрового контролю:	залік
Посилання на електронний курс у СЕЗН ЗНУ (платформа Moodle)	https://moodle.znu.edu.ua/enrol/index.php?id=1960

2. Методи досягнення запланованих освітньою програмою компетентностей і результатів навчання

Компетентності/ результати навчання	Методи навчання	Форми і методи оцінювання
1	2	3
<p>ЗК1 Здатність діяти соціально відповідально та свідомо</p> <p>ЗК3. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.</p> <p>ЗК4. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.</p> <p>ЗК8. Здатність працювати в міжнародному контексті.</p> <p>СК1 Здатність до критичного осмислення проблем у сфері фізичної культури і спорту, оригінального мислення та проведення досліджень</p> <p>СК4Здатність управлять робочими або навчальними процесами у сфері фізичної культури та спорту ,які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів</p> <p>СК5 Здатність розв'язувати проблеми у сфері фізичної культури і спорту нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та естетичної відповідальності</p>	<p>Словесні, наочні, практичні</p>	<p>Поточний контроль: виконання практичних завдань; експрес-тестування; тестовий контроль з кожної теми.</p> <p>Підсумковий контроль: - підсумковий тестовий контроль проводиться 1 раз наприкінці вивчення дисципліни перед складанням екзамену за розробленими комплексними тестовими завданнями у системі електронного навчання «MOODLE» 20 балів.</p> <p>Підсумковий контроль (залік, 20 балів) передбачає відповідь на три питань та відбувається у вигляді усного опитування за основними положеннями лекційного курсу.</p>

<p>СК103датність розв'язувати практичні проблеми за незвичайних умов в окремих напрямках спортивного тренування</p> <p>СК9.Усвідомлювати принципи професійної та академічної етики і необхідність їх дотримання.</p> <p>СК10.Здатність здійснювати захист прав інтелектуальної власності та комерціалізувати результати досліджень та інноваційної діяльності у сфері фізичної культури і спорту</p>		
--	--	--

Запорізький національний університет
Силабус навчальної дисципліни
Теорія і методика суддівства з обраного виду спорту

<p>Результати:</p> <p>РН2. Приймати ефективні рішення щодо вирошення проблем у сфері фізичної культури та спорту, генерувати та порівнювати альтернативи оцінювати ризики та ресурсні потреби</p> <p>РН3. Вільно обговорювати результати професійної діяльності, досліджень та інноваційних проектів у сфері фізичної культури та спорту державною та іноземною мовами усно і письмово.</p> <p>РН7. Застосовувати сучасні цифрові технології та спеціалізоване програмне забезпечення, методи статистичного аналізу даних для розв'язання складних задач фізичної культури та спорту.</p> <p>РН8. Організовувати ефективну роботу колективу, спрямовану на досягнення визначених цілей з урахуванням економічних, правових та етичних аспектів</p>		
--	--	--

Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Нормативна правова база з регулювання діяльності суддівського апарату. Склад, права та обов'язки суддівської колегії.

Організаційна та контролююча роль спортивних суддів. Навички комунікації "communication skills". Аспекти професійної діяльності спортивних арбітрів. Інститути підготовки спортивних суддів. Вимоги до підготовки суддів. Навчання та акредитація суддів. Положення про суддів.

Регламент змагань проведення жеребкування і складання календаря змагання. Основні процедури регулювання роботи суддівської колегії різних видах спорту

Порядок та структура підготовки спортивних суддів. Теоретична підготовка. Практичне суддівство Фізична підготовка Психологічна підготовка. Кодекс спортивної етики. Кодекс поведінки спортивних суддів. Підготовка суддів перед змаганням. Поведінка суддів під час гри. Дії суддів після гри. Заохочення та дисциплінарні покарання спортивних суддів.

Вимоги сертифікації та кваліфікація суддів для проведення міжнародних змагань в обраному виді спорту

Характер проведення змагань. Системи і способи проведення змагань. Умови визначення переможців. Склад суддівської колегії. Підготовка суддівської колегії. Переглядова комісія. Суддівська бригада. Головний суддя. Головний секретар і секретарі. Ведучий (старший) суддя. Суддя-асистент. Лікар змагань. Комендант змагань. Інспектор змагань

Взаємовідношення арбітрів зі спортсменами тренерами і засобами масової інформації Дії спортивних арбітрів в конфліктних ситуацій

Права спортивного судді. Обов'язки спортивного судді Права та обов'язки головного судді змагань. Облік спортивних суддів. Види та форми суддівської документації. Загальні правила заповнення суддівської документації. Вимоги до заповнення окремих бланків і таблиць. Протести. Цифрова революція.

Форми організації тренувального процесу. Положення про змагання

Спортивний арбітр в регулюванні правил змагань

Нормативно-правові акти в реалізації спортивного суддівства

Основні кваліфікаційні вимоги для присвоєння суддівських категорій

Змістовий модуль 2.

Кодекс етики і честі спортивного арбітра .

Види змагань. Положення про проведення офіційного змагання. Церемоніал змагань. Попередня підготовка до проведення спортивного змагання. Проведення змагання. Умови участі в спортивному змаганні. Допуск учасників до змагань. Права та обов'язки спортсменів. Права та обов'язки інших учасників змагань.

Сучасні інформаційні технології суддівства в обраному виді спорту
Програми для реєстрації учасників і управління змаганнями. Програми для хронометражу. Програми для суддівства і відео-аналізу . Цифрові трансляції змагань.

Регулювання роботи суддівської колегії
Методи ведення та складання суддівської документації

3. Структура навчальної дисципліни

Вид заняття /роботи	Назва теми	Кількість годин		Згідно з розкладом
		о/д.ф.	з.ф.	
1	2	3	4	5
Змістовий модуль 1				
Лекція 1	Нормативно-правова база з регулювання діяльності суддівського апарату Склад, права та обов'язки суддівської колегії	2		<i>тиждень 1</i>
Практичне заняття 1	Форми організації тренувального процесу. Положення про змагання	2		<i>тиждень 2</i>
Самостійна робота	Загальна характеристика спортивних змагань	11		
Лекція 2	Регламент змагань, проведення жеребкування і складання календаря змагань Основні процедури регулювання роботи суддівської колегії в різних видах спорту.	2		<i>тиждень 3</i>
Практичне заняття 2	Спортивний арбітр в регулюванні правил змагань	2		<i>тиждень 4</i>
Самостійна робота	Правила змагань з видів спорту	11		
Лекція 3	Вимоги сертифікації та кваліфікація суддів для проведення міжнародних змагань в обраному виді спорту.	2		<i>тиждень 5</i>
Практичне заняття 3	Нормативно-правові акти в реалізації спортивного суддівства	2		<i>тиждень 6</i>
Самостійна робота	Нормативно-правова база з регулювання діяльності суддівського апарату	11		

Лекція 4	Взаємовідношення арбітра зі спортсменами тренерами і засобами масової інформації. Дії спортивного арбітра у конфліктній ситуації	2		тиждень 7
Практичне заняття 4	Основні кваліфікаційні вимоги для присвоєння суддівських категорій	2		тиждень 8
Самостійна робота	Вимоги щодо нормалізації та технології підготовки суддів і суддівських колегій для успішного виступу на змаганнях	11		
Змістовий модуль 2				
Лекція 5	Кодекс етики і честі спортивного арбітра . Роль психологічної підготовки суддів	2		тиждень 9
Практичне заняття 5	Регулювання роботи суддівської колегії	2		тиждень 10
Самостійна робота	Склад, права та обов'язки суддівської колегії	11		
Лекція 6	Сучасні інформаційні технології суддівства в обраному виді спорту	2		тиждень 11
Практичне заняття 6	Методи ведення та складання суддівської документації	2		тиждень 12
Самостійна робота	Основні процедури регулювання роботи суддівської колегії	11		

4. Види і зміст контрольних заходів

Вид заняття/ роботи	Вид контрольного заходу	Зміст контрольного заходу*	Критерії оцінювання та термін виконання*	Усього балів
1	2	3	4	5
Поточний контроль				
Змістовий модуль 1				
Практичне заняття 1	Індивідуальна практична робота	Розміщено в СЕЗН ЗНУ	Розміщено в СЕЗН ЗНУ	4
Самостійна робота	Експрес-тестування	Розміщено в СЕЗН ЗНУ	Розміщено в СЕЗН ЗНУ	3
Практичне заняття 2	Індивідуальна практична робота	Розміщено в СЕЗН ЗНУ	Розміщено в СЕЗН ЗНУ	4
Самостійна робота	Експрес-тестування	Розміщено в СЕЗН ЗНУ	Розміщено в СЕЗН ЗНУ	3
Практичне заняття 3	Індивідуальна практична робота	Розміщено в СЕЗН ЗНУ	Розміщено в СЕЗН ЗНУ	4
Самостійна робота	Експрес-тестування	Розміщено в СЕЗН ЗНУ	Розміщено в СЕЗН ЗНУ	3
Практичне заняття 4	Індивідуальна практична робота.	Розміщено в СЕЗН ЗНУ	Розміщено в СЕЗН ЗНУ	4

Самостійна робота	Тестування з пройденого матеріалу	Розміщено в СЕЗН ЗНУ	Розміщено в СЕЗН ЗНУ	5
Змістовий модуль 2				
Практичне заняття 5	Індивідуальна практична робота	Розміщено в СЕЗН ЗНУ	Розміщено в СЕЗН ЗНУ	4
Самостійна робота	Завдання самостійної роботи № 2	Розміщено в СЕЗН ЗНУ	Розміщено в СЕЗН ЗНУ	3
Практичне заняття 6	Індивідуальна практична робота	Розміщено в СЕЗН ЗНУ	Розміщено в СЕЗН ЗНУ	4
Самостійна робота	Експрес-тестування	Розміщено в СЕЗН ЗНУ	Розміщено в СЕЗН ЗНУ	3
Практичне заняття 7	Індивідуальна практична робота	Розміщено в СЕЗН ЗНУ	Розміщено в СЕЗН ЗНУ	4
Самостійна робота	Експрес-тестування	Розміщено в СЕЗН ЗНУ	Розміщено в СЕЗН ЗНУ	3
Практичне заняття 8	Індивідуальна практична робота.	Розміщено в СЕЗН ЗНУ	Розміщено в СЕЗН ЗНУ	4
Самостійна робота	Тестування з пройденого матеріалу	Розміщено в СЕЗН ЗНУ	Розміщено в СЕЗН ЗНУ	5
Усього за поточний контроль				60
Підсумковий контроль				
Форма підсумкового контролю	Вид підсумкового контрольного заходу	Зміст підсумкового контрольного заходу	Критерії оцінювання	Усього балів
Залік	Контрольне тестування	Комплексні тестові завдання у системі електронного навчання «MOODLE»	0-20 відповідно кількості вірних відповідей	20
	Усне опитування	Відповідь на три питання пройденого лекційного матеріалу	20-16 балів (послідовна, логічна, обґрунтована відповідь на 3 питання, вмiле i вивiрене формування висновкiв); 15-12 балiв (послiдовна логiчна обґрунтована вiдповiдь на 3 запитання, наявнiсть окремих несуттєвих помилок пiд час вiдповiдi); 11-8 балiв (послiдовна логiчна вiдповiдь на 2 запитання, наявнiсть окремих несуттєвих помилок пiд час вiдповiдi); 7-0 балiв (непослiдовна вiдповiдь на 1 запитання, наявнiсть iстотних помилок).	20
Усього за підсумковий контроль				40

Шкала оцінювання ЗНУ: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

5. Основні навчальні ресурси

Рекомендована література:

1. Платонов В.М. *Сучасна система спортивного тренування*. — Київ: Перша друкарня, 2020. — 704 с.
2. Годорова В. *Основи теорії і методики спортивного тренування*. — Одеса: Університет Ушинського, 2023. — 206 с.
3. Абдулаєв А.К., Ушаков В.С., Ребар І.В. *Олімпійський та професійний спорт: навчальний посібник*. — Харків: ХДАФК, 2020. — 201 с.
4. Пашенко Н.О. *Теорія та методика обраного виду спорту для студентів 2 курсу спеціалізації баскетбол*. — Харків: ХДАФК, 2020. — 201 с.
5. Грінченко Б. (ред.) *Фізичне виховання, спорт та здоров'я людини: досвід, проблеми, перспективи*. — Київ: Київський університет імені Б.Грінченка, 2024. — 235 с.

Інформаційні ресурси

1. Закон України «Про фізичну культуру і спорт» від 24.12.2023 № 3808-XII. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3808-12>.
2. Закон України «Про підтримку олімпійського, паралімпійського руху та спорту вищих досягнень в Україні». *Відомості Верховної Ради України*. 2022. № 43. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1954-14>.
3. Олімпійська хартія Міжнародного Олімпійського комітету. URL: <http://noc-ukr.org/files/OfficialDocuments/CHARTER%20July%202007-Feb08.pdf>.

6. Регуляції і політики курсу

Відвідування занять. Регуляція пропусків.

Відвідування занять обов'язкове, оскільки курс зорієнтовано на максимальну практику використання англійської мови. Очікується, що і викладач, і студенти в аудиторії постійно послуговуватимуться англійською, не залежно від рівня володіння мовою. Будь ласка, беріть участь у обговоренні, навіть якщо соромитеся чи не впевнені у своїх знаннях!

Завдання мають бути виконані перед заняттями. Пропуски можливі лише з поважної причини. Відпрацювання пропущених занять має бути регулярним за домовленістю з викладачем у години консультацій. Накопичення відпрацювань неприпустиме! За умови систематичних пропусків може бути застосована процедура повторного вивчення дисципліни (див. посилання на Положення у додатку до силабусу).

Політика академічної доброчесності

Кожний студент зобов'язаний дотримуватися принципів академічної доброчесності. Письмові завдання з використанням часткових або повнотекстових запозичень з інших робіт без зазначення авторства – це *плагіат*. Використання будь-якої інформації (текст, фото, ілюстрації тощо) мають бути правильно процитовані з посиланням на автора! Якщо ви не впевнені, що таке плагіат, фабрикація, фальсифікація, порадьтеся з викладачем. До студентів, у роботах яких буде виявлено списування, плагіат чи інші прояви недоброчесної поведінки можуть бути застосовані різні дисциплінарні заходи (https://www.znu.edu.ua/docs/kodeks_akadem_chnoyi_dobrochesnost_.pdf).

Використання комп'ютерів/телефонів на занятті

Будь ласка, вимкніть на беззвучний режим свої мобільні телефони та не користуйтеся ними під час занять. Мобільні телефони відволікають викладача та ваших колег. Під час занять заборонено надсилання текстових повідомлень, прослуховування музики, перевірка електронної пошти, соціальних мереж тощо. Електронні пристрої можна використовувати лише за умови виробничої необхідності в них (за погодженням з викладачем).

Комунікація

Очікується, що студенти перевірятимуть свою електронну пошту і сторінку дисципліни в Moodle та реагуватимуть своєчасно. Всі робочі оголошення можуть надсилатися через старосту, на електронну пошту та розміщуватимуться в Moodle. Будь ласка, перевіряйте повідомлення вчасно. Ел. пошта має бути підписана справжнім ім'ям і прізвищем. Адреси типу user123@gmail.com не приймаються!

Визнання результатів неформальної/інформальної освіти

Процедура врахування результатів, отриманих здобувачем за рахунок неформальної/інформальної освіти визначена у Положенні Запорізького національного університету про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти від 28.02.2025 р. (URL: <https://surl.lu/sussxg>).

ДОДАТКОВА ІНФОРМАЦІЯ

ГРАФІК ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ НА 2025-2026 н.р. доступний за адресою: <http://surl.li/afeagu>.

НАВЧАННЯ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. Перевірка набутих студентами знань, навичок та вмінь є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до Положення про організацію та методику проведення поточного та

Запорізький національний університет

Силабус навчальної дисципліни

Теорія і методика суддівства з обраного виду спорту

підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9tve4lk>.

ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН. Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (у тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання студенту права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Процедура повторного вивчення визначається Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9pkmmp5>.

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/57wha734>.

Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до: Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/yd6bq6p9>; Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9r5dpwh>.

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА. Телефон довіри практичного психолога **Марті Ірини Вадимівни** (061) 228-15-84, (099) 253-78-73 (щоденно з 9 до 21).

УПОВНОВАЖЕНА ОСОБА З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ КОРУПЦІЇ

Запорізького національного університету: **Банах Віктор Аркадійович**

Електронна адреса: v_banakh@znu.edu.ua

Гаряча лінія: тел. (061) 227-12-76, факс 227-12-88

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Спеціалізована допомога: (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ydhcsagx>.

РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА: <http://library.znu.edu.ua>. Графік роботи абонементів: понеділок-п'ятниця з 08.00 до 16.00; вихідні дні: субота і неділя.

СИСТЕМА ЕЛЕКТРОННОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ ЗАПОРІЗЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ (СЕЗН ЗНУ): <https://moodle.znu.edu.ua>.

Посилання для відновлення паролю: <https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015>.

ЦЕНТР ІНТЕНСИВНОГО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ: <http://sites.znu.edu.ua/child-advance/>

Запорізький національний університет
Силабус навчальної дисципліни
Теорія і методика суддівства з обраного виду спорту

